

Notulen duurzaamheidskring Werkendam

05 oktober 2023, Bij J.C. Straaltechniek

Aanwezig

J.C. Straaltechniek	Tom Visser
Hakkers Groep	Sander de Kraker
Gemeente Altena	Peter van der Leeden, Naomi Stewart
Verheij Integrale groenzorg	Nico Wolsheimer
De Klerk Waterbouw	Lennard van Anrooij
Poly Products	Jan Schrama
A. Dekker & Zn	Arnold den Dekker
BV Koek	Jan Blom
Bouwbedrijf De Haan	Kees den Haan
Stichting Stimular	Marc Herberigs
Stichting Stimular	Isaiah Libanon

Afwezig met kennisgeving

De Vries Werkendam/De vries Titan	Maarten Oldenburg
P. de Visser Werkendam	Jan Blokland
Van den Bergh & co	Tom Stupers en Rik Cornet
De Jong Groenbeheer	Ad van der Aa, Hans de Jong
J.C. Straaltechniek	Jan-Pieter van der Stelt

Agendapunten

- Opening, notulen vorige bijeenkomst
- Intentieverklaring
- Circulaire materialen (korte presentatie en discussie)
- Rondje duurzaamheid
- Rondleiding J.C. Straaltechniek

Opening, notulen en mededelingen

Marc opent de vergadering en bedankt J.C. Straaltechniek voor zijn gastvrijheid. AW Verheij Infra BV (Jacoline Schouten) heeft Marc laten weten te gaan stoppen met deelname aan de groep. Dit omdat ze na de overname meegaan in de activiteiten van het moederbedrijf. De notulen van de vorige vergadering worden goedgekeurd.

Intentieverklaring

De intentieverklaring loopt eind dit jaar af. Marc stelt voor om deze te vernieuwen, waarbij we de doelen van het klimaatbeleid (EU en NL) meenemen. Marc maakt hiervoor een aanzet en mailt deze rond ter discussie. Als allen het eens zijn met de inhoud, dan kunnen we deze de volgende bijeenkomst tekenen.

Circulaire materialen:

Marc geeft een korte inleiding aan de hand van enkele sheets. Daarna worden diverse voorbeelden besproken. Een deel ervan staat ook op de sheets (zie bijlage).

- Biobased parkbank (Verheij integrale Groenzorg)
- Hergebruik stalen damwanden (Hakkers)
- Hergebruik oud briefpapier (Hakkers)
- Circulair beton (De Klerk)
- Opgedrukte Stroom (De Klerk)
- Damwanden van 100% gerecycled staal (De Klerk)
- Hergebruik buispalen (De Klerk)
- Biobased en circulaire gietranden (BV Koek)

- Jute Boomband (BV Koek)
- Bodemverbetersaars (BV Koek)
- Duurzaam hout (BV Koek)

Verder is besproken:

- Polyproducts: polymeren van windmolenwieken zijn herbruikbaar. Bouwers van nieuwe windmolens houden het echter tegen en de wetgeving laat het momenteel nog niet toe.
- Moet je omwille van circulariteit koelkasten wel na 10 jaar vervangen?
 - Marc: Ja, want de duurzaamheid van een koelkast hangt met name af van het energieverbruik in de gebruiksfase EN het type koudemiddel. Bij inleveren, wordt dat afgevangen en gerecycled, in plaats van lekkage die op termijn onvermijdelijk gaat optreden. Dit is onderzocht in een LCA.
- BV Koek: Bedrijfsafval kunststof wordt niet langer ingezameld, omdat inzamelaars aangeven dit niet meer te willen hebben. Daarbij is het niet mogelijk om dit nog na te scheiden
 - Marc: Er zijn nascheidingsfabrieken die pakweg 10 soorten kunststoffen kunnen scheiden. Niet mogelijk om te scheiden is hard plastic, zwart plastic en multilayer plastics (bijv. deksels van bijv. een kaasverpakking). Ook particulier afval is na te scheiden, maar de opbrengst hiervan is aanmerkelijk lager dan bij bedrijfsmatig bedrijfsafval. IN de preventiesfeer kan je proberen te kiezen voor doorzichtig folie ipv zwart folie.
- Bouwbedrijf De Haan: Er is een product op de markt gekomen dat loodslabben kan vervangen. Het is een kunststofproduct dat wordt gemaakt op basis van de folie van oude autoruiten en veiligheidsglas. Leadax. Van de website: "Leadax is een directe vervanger van traditioneel lood. Het is gemaakt van restmateriaal dat ook in gelaagd glas zit, bijvoorbeeld in autoruiten en veiligheidsglas. Dit materiaal heet polyvinylbutyral (PVB) en het heeft de eigenschap om de energie van een impact te absorberen. Het aluminium strekmetaal is het geraamte dat zorgt voor een sterke structuur van Leadax"

Rondje duurzaamheid

Jan Schrama Polyproducts

- 356 zonnepanelen erbij gelegd op het dak. Wel eerst de draagkracht onderzocht.
- De dakbedekking is ook vernieuwd. Gekozen is voor witte dakbedekking. Hiermee wordt het minder warm en hebben de panelen een iets hoger rendement.

Jan Blom, BV Koek

- Steeds minder benzine motoren in de mobiele werktuigen. Alles wordt batterijen.
- Sinds juni van het gas af, met lucht-lucht warmtepomp. Moet deze winter blijken of het lukt, of dat er nog ergens wat bijverwarmd moet worden.
- Alles rijdt nog op diesel, voor onze wensen is het nog lastig een elektrisch alternatief te vinden.

Arnold den Dekker, A. den Dekker en Zn.

- Verbouwing is volop bezig. De nieuwbouwplannen zijn vrijwel goedgekeurd en moeten dan nog 2 maanden ter inzage liggen. Waarschijnlijk in januari beginnen.
- Het nieuwe pand wordt energieneutraal.
- Het bestaande pand heeft een nieuw dak en gevelbekleding. Hiermee is de isolatie sterk verbeterd en het asbest is nu weg. Ook zitten er nieuwe roldeuren in en komt er LED verlichting.
- 2 paternoster magazijnkasten zijn al geplaatst (nu nog 6 meter hoog). Na het gereed komen van de nieuwbouw worden deze 11,80 meter hoog. Per kast kan er 60 ton aan voorraad in.
- Nieuwe energieaansluiting is in nov 2022 aangevraagd. Hopelijk is deze in feb 2024 klaar... 3 x 250A.

Kees de Haan, De Haan bouwbedrijf

- Wil gasloos. Gaat mogelijk over op een lucht-lucht warmtepomp voor het kantoorpand

Peter van der Leeden en Naomi Stewart, gemeente Altena

- In aanbestedingen duurzaamheidseisen gesteld. De MPG wordt uitgevraagd. Wettelijk wordt 0,8 geëist. De ingediende plannen zitten daar ver onder. Peter verwacht dat er (na aanpassingen) ongeveer 0,5 over zal blijven. Dit is veel beter dan de norm in het bouwbesluit.

- Elektrische voertuigen zijn geleverd. De buitendienst rijdt nu helemaal elektrisch. Ook zijn er tien E-deelauto's gekomen. Deze zijn verdeeld over vier locaties. Reserveren gaat via een app. Hier moeten de medewerkers nog wel aan wennen. Andere voertuigen (vrachtwagens) rijden op HVO 100.
- Doel is in 2046 klimaatneutraal. Alle gemeentelijke gebouwen worden stap voor stap verduurzaamd in de komende periode. Almkerk is nu een gasloos gebouw. Er wordt onderzocht of werknemers uit Wijk en Aalburg daarbij kunnen, want dat pand staat op de nominatie om afgestoten te worden.
- Mensen worden gemotiveerd om meer op de fiets te komen. Hiervoor is een opstapdag georganiseerd, waarbij medewerkers een elektrische fiets konden uitproberen en hun eigen fiets konden laten nakijken door een fietsmaker (die een dag in het gemeentehuis aanwezig was). Om verder te motiveren wordt gedacht aan de trappers-app. Hiermee kunnen fietsers punten sparen waar ze vervolgens bijv. een fietstas of regenpak mee kunnen kopen.

Lennard van Anrooij, De Klerk Waterbouw

- 4 Elektrische bussen (volkswagen) aangeschaft en er zijn nog twee nieuwe besteld.
- Powerpack PV 700 kW om trilblokken aan te drijven
- Elektrische kraan aangeschaft voor op het schip
- Er wordt overwogen om een damwand te gebruiken als energie-uitwisselsysteem (water-water warmtepomp) voor het pand

Nico Wolsheimer, Verheij Integrale groenzorg

- 5 elektrische busjes (Nissan Townstar) (deze zijn geen vervanging van bestaande wagens, maar extra)
- Twee euro 6 trucs om o.a. de hoogwerkers te vervoeren. Deze hebben geen zijspiegels meer, maar camera's.

Tom Visser, JC. Straaltechniek

- 2 heftrucks zijn vervangen (elektrisch)
- Laadpalen op alle locaties, hier 4 stuks
- In mei opgeleverd kantoor is gasloos en wordt verwarmd met een warmtepomp. Nb. de productie kan niet gasloos, vanwege de hoge vermogens.
- 762 Zonnepanelen erop. Goed voor ongeveer 1/3 van het verbruik. Zes dagen open. Alleen op zondag wordt teruggeleverd.
- Het kantoor is ontworpen met veel licht en natuurlijke materialen (behalve de planten...)
- In de eerste hal worden trucks (die zelf gespoten zijn) afgemonteerd. Dit is nieuwe business.
- In de tweede hal worden producten gespoten. Er zit een kraanbaan in van 40 ton
- In de derde hal worden producten gestraald. Ook hier kan 40 ton verplaatst worden.

Sander de Kraker, Hakkers Groep

- Elektrificatie van het wagenpark gaat door. Heden is 16% elektrisch (22 auto's).
- Landmaterieel tankt HVO100
- 2 schepen bunkeren HVO 50
- De ankerboormachine is elektrisch gemaakt
- Volledig elektrisch werkschip komt binnenkort in de vaart.

Volgende vergadering.

Nav. de bijeenkomst wordt "Opslag" gekozen om de volgende keer op de agenda te zetten.

- **Opslag:** Er is veel vraag naar energieopslag i.v.m. de netcongestie en het elektrificeren van het wagenpark/machines. Denk aan batterijopslag in warmte, accu's, water(stof) etc.

Datum volgende bijeenkomst wordt gepland op donderdag 29 februari 2024. De locatie is in het nieuwe pand van de Gemeente werf in Giessen (moet nog worden bevestigd).